7/239

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300-413
Konu : Yazılı Soru Önergesi

14 MART 2003

4126

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 24.02.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/239-833/3579 sayılı yazısı.

Çanakkale Milletvekili Sayın Ahmet KÜÇÜK'ün tarafıma tevcih ettiği, 7/239-833 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu maddesi gereği Petrol İşleri ve TEİAŞ Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(6 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği : T.B.M.M. Bşk.
Bilgi : Başbakanlık

ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET KÜÇÜK'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/239-833 Esas No'lu)

SORU 1:

Avrupa ülkelerine göre kıyaslandığında en pahalı (Kurşunsuz Benzinde 1.08 dolar, motorinde 0.82 dolar pompa satış fiyatı) akaryakıtın ülkemizde satıldığı doğru mudur? Doğru ise Avrupa'nın en pahalı akaryakıtını tüketmemizin nedeni nedir? Kişi başına düşen milli geliri Türkiye'den 10-20 kat daha fazla olan ülkelerden daha pahalıya akaryakıt tüketmemizi adaletli buluyor musunuz? Akaryakıt fiyatları üzerindeki yüzde 80'leri bulan vergi oranlarının fiyatların yüksek olmasına etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız vergi oranlarının aşağılara çekilmesi konusunda çalışmalarınız var mıdır?

CEVAP 1:

Bilindiği gibi ülkemiz rafinerilerinde işlenmekte olan hampetrolün yaklaşık % 90'ı, döviz ödenerek yurt dışından ithal edilmektedir. Petrol ürünleri (benzin, motorin, LPG v.s.) fiyatları ise, dış piyasa fiyattan ve döviz kurunda ortaya çıkan değişikliklere bağlı tespit edilmek üzere otomatiğe bağlanmıştır.

Ülkemizde yaşanan bazı ekonomik belirsizlikler sonucu yüksek seyreden dolar kuru ile savaş beklentisi yüzünden dış piyasalardaki ham petrol ve petrol ürünleri fiyatlarındaki dalgalanmalar nedeniyle akaryakıtta oluşan yüksek fiyatların tüketicileri olumsuz etkilediği bir gerçektir. Ancak ülkemiz ekonominin istikrara kavuşmasıyla birlikte söz konusu fiyatların da daha makul düzeylerde seyretmesi beklenmektedir.

10 Şubat 2003 itibariyle Avrupa Birliğine üye ülkelerden bazılarında yürürlükte olan akaryakıt fiyatları aşağıda verilmektedir. Görüleceği gibi Portekiz, Yunanistan ve İspanya gibi ülkelerde fiyatlar ülkemiz fiyatlarına göre düşük olmasına karşın Fransa, İtalya, İngiltere, Almanya gibi ülkelerde akaryakıt fiyatları ülkemizdeki akaryakıt fiyatlarından daha yüksek seyretmektedir.

	Kurşunsuz Benzin $/lt	Motorin $/lt
-Fransa	1.15	0. 89
- İtalya	1.17	0. 98
-İngiltere	1.24	1. 27
-Almanya	1.20	0.97
-Portekiz	1.05	0.75
-Yunanistan	0.84	0.72
-İspanya	0.91	0.78
-Türkiye	1.12	0. 86

Ülkemizin içinden geçmekte olduğu zor ekonomik koşullar herkesin malumudur. Geçmiş yıllar boyunca biriken sorunların had safhaya ulaşmasıyla ortaya çıkan ekonomik krizin aşılmasını ve ülkemiz ekonomisinin düze çıkarılmasını teminen toplumun hemen her kesiminden azami fedakarlık beklenmektedir, Ancak hedeflenen Ekonomik Program çerçevesinde ekonominin istikrara kavuşmasıyla birlikte devletin farklı gelir kaynaklarına yönelmesi veya enflasyona etkisi nedeniyle akaryakıttan aldığı vergi tutarlarını düşürmesi gibi uygulamalar gündeme alındığında akaryakıt fiyatlarında da düşüş sağlanacaktır.

SORU 2:

Özellikle Tarım Üreticilerimizin ve Balıkçılarımızın en önemli girdi maliyetini oluşturan Motorin fiyatlarında, Hükümetinizin vaatleri doğrultusunda yüzde 50 oranında indirim yapmayı düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız, Motorin fiyatlarına Hükümetiniz neden zam yapmayı sürdürmektedir?

CEVAP 2:

Tarımda kullanılan motorine destek verilerek fiyat indirimi uygulanması konularında araştırmalar yapılmıştır. Tarımda kullanılan motorine farklı fiyat uygulaması kontrol ve denetim güçlüğünü de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle tarım motorinine farklı fiyat uygulamak yerine, sorunun Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığınca öngörülecek bir teşvik yöntemi ile çözümlenmesi konusunda çalışmalar yürütülmektedir.

SORU 3:

Ülkemizde 2002 yılında ne kadar enerji tüketilmiştir, tüketilen enerji hangi tür (Doğalgaz,Elektrik,Petrol,Güneş Rüzgar vb.) ve oranlarda kendi kaynaklarımızdan, hangi tür ve oranlarda ithal yollarla temin edilmiştir? Doğal kaynaklarımızdan ve ithal yollarla sağlanan enerjinin hangi türü, hangi oranda sanayide ve konutlarda kullanılmıştır?

2002 YILI KAYNAKLARA GÖRE ELEKTRİK ÜRETİMİ GEÇİCİ DEĞERLERİ

Birim : Milyon kWh

KAYNAKLAR	2002 yılı	Üretimdeki Payı%
FUEL-OIL	9.942, 6	7,67
MOTORİN	266, 3	0,21
TAŞKÖMÜR	2.740, 3	2,12
İTHAL KÖMÜR	1. 515, 4	1,17
LİNYİT	28. 134, 4	21,75
DOĞALGAZ	51.676, 8	39,95
JEOTERMAL	104, 6	0,08
LPG	383, 7	0,30
NAFTA	781, 5	0,60
BİOGAZ	32,0	0,02
DİĞERLERİ	42,2	0,03
TERMİK TOP.	**95.601,9**	**73,90**
RÜZGAR	**47,8**	**0,04**
HİDR.TOP.	**33.717,3**	**26,06**
Türkiye Üretimi	**129.367,0**	**100,00**

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE VERİLEN 2002 YILI PETROL ÜRÜNLERİ TÜKETİM DEĞERLERİ

İŞLENEN HAM PETRO	MİKTAR / TON	%PAYI
İTHAL HAM PETROL	23.715.460	90,8
YERLİ HAM PETROL	2.403.759	9,2
TOPLAM	**26.119.220**	**100,0**

PETROL ÜRÜNLERİ	MİKTAR/TON
URETIM	26.050.685
İTHALAT	6.907.160
İHRACAT	2.768.513
TÜKETİM	**27.921.565**

LPG SEKTÖREL, SATISLARI	MİKTAR/TON
TÜPLÜ	1.650.090
ISINMA	27.335
SANAYİ	842.491
ELEKTRİK	12.627
OTOGAZ	1.066.365
TOPLAM	**3.598.909**

Bilgiler Revize Edilebilir.
Sadece LPG için sektörel bazda bilgi toplanmaktadır.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE VERİLEN 2002 YILI DOĞAL GAZ İTHALATI VE TÜKETİM DEĞERLERİ.

Türkiye'nin 2002 yılında kaynak bazında doğal gaz ithalatı (m^3)

Rusya Federasyonu	11 406 269 113
İran	658 089 257
Cezayir	4 008 724 673
Nijerya	1 252 644 765
Toplam	**17 325 727 808**

Türkiye'nin 2002 yılında sektörel bazda doğal gaz tüketimi (m^3)

Konut	2 913 530 831
Sanayi	2 247 769 909
Elektrik	11 415 984 503
Gübre	488 007 222
Toplam	**17 065 292 465**

- Bütün değerler 9155 Kcal/metreküp'e baz edilmiştir.

SORU 4:

Bakanlığınızın önümüzdeki dönemlerde uygulamayı düşündüğü enerji politikaları doğrultusunda, enerji üretiminde hangi tür üretim yapan enerji santrallerine öncelik vermeyi düşünüyorsunuz?

CEVAP 4:

Enerji talebimizin mümkün olduğu ölçüde yerli kaynaklarla karşılanması için gerek kamu gerekse özel sektörce bilinen kaynakların en ekonomik ve maksimum faydayı sağlayacak şekilde değerlendirilmesine ve yeni kaynakların geliştirilerek bir an önce üretime geçirilmesine gereken önem verilmektedir.

2002 yılı sonu itibariyle 132,5 milyar kWh olan elektrik enerjisi tüketiminin, 129,4 milyar kWh'i kendi üretimimiz olup, geri kalan kısmı ithalatla karşılanmıştır. Yaşanan ekonomik kriz etkilerinin dikkate alınarak, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'nca yeniden belirlenen ekonomik verilere göre, Bakanlığımca elektrik enerjisi talepleri revize edilmiştir. Bu çerçevede elektrik enerjisi talepleri 2010 ve 2020 yıllarında sırasıyla 265 milyar kWh ve 528 milyar kWh olacaktır. Bu talebi karşılamak için ise 2001 yılında 28332 MW olan elektrik enerjisi kurulu gücümüz, 2010 yılında 51905 MW'a, 2020 yılında ise 103483 MW'a ulaşacaktır.

Hükümet olarak yerli kaynaklarımız olan kömür ve hidrolik enerjiye gereken önem verilerek, üretimin bu kaynaklardan sağlanmasına özen gösterilmektedir.

Bu kapsamda; ekonomik olarak belirlenen 125 milyar kWh'lık Türkiye hidrolik enerji potansiyelinin 44 milyar kW'lık kısmı işletmede, 11 milyar kWh'lık kısmı inşaa halinde olup, planlama aşamasında olan tesislerin de devreye alınmasıyla bu potansiyelin toplam 116 milyar kWh'lık kısmı 2019 yılında ülke hizmetine sunulmuş olacaktır. Bugün için ekonomik olmayan hidrolik potansiyelimizden de faydalanabilmek amacıyla AR-GE çalışmalarına gerek önem verilecektir.

Aynı şekilde önemli yerli kaynaklarımızdan olan ve ağırlıklı olarak elektrik üretiminde kullanılan linyitten elde edilecek elektrik enerjisi üretim potansiyeli toplam 116 milyar kWh civarında olup, halen bunun 42 milyar kWh'lık kısmı değerlendirilmiş durumdadır. İnşaatı devam eden ve planlanan santralların devreye girmesi ile 2024 yılında bu potansiyelin tamamı değerlendirilmiş olacaktır. Böylece elektrik santralarında tüketilen yıllık 184 milyon ton'luk miktarla birlikte Türkiye toplam linyit tüketimi yıllık 198 milyon ton seviyesine ulaşacaktır.

Yerli kaynaklarımız olan hidrolik ve linyitin yanısıra elektrik enerjisi üretiminde rüzgar santrallarından yararlanılması hususuna da gereken önem verilmektedir. Bu kapsamda, 2010 yılında 5 milyar kWh olarak hedeflenen rüzgardan elde edilecek olan elektrik enerjisi üretiminin, 2020 yılında 13 milyar kWh'e , 2030 yılında ise 27 milyar kWh'e ulaşması beklenmektedir.

Hükümet olarak öncelikle yerli kaynaklarımızın değerlendirilmesi hususu baz alınmakla birlikte, 2003-2020 yılları arasında yıllık ortalama % 7-8 olarak artması beklenen elektrik enerjisi talebinin karşılanmasında yerli kaynaklarımızın yetersiz kalması nedeniyle ve politikalarımız arasında yer alan kaynak çeşitlendirilmesi hususu da göz önüne alınarak orta ve uzun dönemde ithal kömür, doğal gaz ve nükleer santralların da belirli bir program dahilinde işletmeye alınmaları kaçınılmaz olmaktadır.

Ayrıca dünya çapında önemli rezervlere sahip olduğumuz ancak henüz enerji sektöründe kullanımı olmayan bor ve toryum kaynaklarımızın yakıt olarak kullanımını sağlayacak her türlü araştırma ve geliştirme çalışmalarına gereken önem verilecektir.